

כותרות חינוך

מכללה ירושלים – בית וגן
מנ"ף – מרכז להנהגה וניהול פדגוגי במערכת החינוך

ב"ה, ד' חשוון תשע"ז

גיליון מספר 302

תוכן עניינים:

1. תעודת הבגרות החדשה: מאובטחת כמו שטר כסף.....
2. המטרה: לדבר שפת קוד ברמת שפת אם.....
- 2-3. משרד החינוך יכשיר תלמידים לחץ נפגעים במקרה של רעידת אדמה.....
- 3-4. בניגוד למשרד החינוך, בתי ספר יצאו לאלפי סיורים בחברות מסחריות.....
4. המדינה תממן חינוך לילדים חולים בביתם כבר מגיל שלוש.....

תעודת הבגרות החדשה: מאובטחת כמו שטר כסף

תעודת הבגרות תשנה את פניה: בוגרי כיתה י"ב יקבלו החל מהשנה תעודת בגרות חדשה, שתהיה עדכנית ומאובטחת. כך, למשל, התעודה תהיה מאובזרת באמצעי הגנה שימנעו זיוף. מדובר באמצעים שבהם עושים שימוש בהגנה על שטרות כסף, והיא תחליף את התעודה הישנה שנמצאת במערכת כבר יותר מ- 25 שנה. בעקבות השינוי רק תעודה זו תהיה קבילה במוסדות להשכלה גבוהה. כמו כן, בעתיד אפשר יהיה להנפיק תעודת בגרות בעמדות ברשתות הפארם. התעודה למעשה תהיה בנויה מגיליון אחד שיכיל באופן מרוכז את כל הישגי התלמיד. בעבר היו שני טפסים – ציונים חיצוניים וציונים פנימיים. עד כה כל מנהל בית ספר נדרש להדפיס עצמאית את הציונים הפנימיים של כל תלמיד ותלמיד. החל מהשנה בתי הספר יקבלו את התעודות מוכנות ומודפסות ישירות מהמשרד, כולל ההערכות הפנימיות והחיצוניות. נוסף על כך, כל תלמיד יקבל שלוש תעודות מקוריות ומהודרות. עד היום כל תלמיד קיבל מקור אחד ושני העתקים. לטובת תלמידים ומשלימי יחידות בגרות שסיימו את מבחני הבגרות וזקוקים לאישור זכאות או לציונים בצורה דחופה, הבשורה עבורם היא שהם כבר לא יהיו צריכים להגיע פיזית למשרד הראשי בירושלים כדי להנפיק תעודה, אלא יוכלו להגיע למחוז בכל עמדה בארץ. שר החינוך, נפתלי בנט, אמר אתמול כי "מערכת החינוך צועדת בצעדי ענק קדימה, ומעכשיו גם תעודת הבגרות תותאם למאה ה- 21. התעודה החדשה משקפת את רוח התקופה, ומעניקה מסמך מהודר שמכבד את בוגרי מערכת החינוך ומכבד את תהליכי הלמידה. אני מברך את בוגרי מחזור תשע"ז שזכאים לתעודה ומאחל להם הצלחה". מנכ"ל משרד החינוך, שמואל אבואב, הוסיף: "תעודת הבגרות משקפת יותר מאי פעם את מוכנות בוגר המערכת לאתגרי המאה ה- 21, ומכילה הערכה על מגוון גדול של מיומנויות וכישורים, הן לימודיים והן ערכיים". (נועם (דבול) דביר – 23.08.2017 – ישראל היום)

כותרות חינוך

מכללה ירושלים – בית וגן
מנו"ף – מרכז להנהגה וניהול פדגוגי במערכת החינוך

המטרה: לדבר שפת קוד ברמת שפת אם

ציור באמצעות קוד, פיתוח חשיבה אלגוריתמית והכנה מוקדמת, מאוד, לעולם ההיי-טק. בנס ציונה מתחילים את לימודי התכנות כבר בכיתה ז' ומחייבים את כל תלמידי העיר להצביע עם הסמן. על הלוח מופיע שרטוט של מערכת ציורים, אבל תלמידי כיתה ז' בקרית החינוך פארק המדע בנס ציונה לא נעזרים במחשבוניו והמורה לא מלמדת מתמטיקה. הזוויות והנקודות על ציר האיקס הן רק הקדמה לשיעור התכנות השלישי שלהם, ותוך 20 דקות הם כבר יושבים מול המחשבים ומתחילים במשימה: הפעם, הכרת פקודות העט. כלומר, כיצד לצייר באמצעות קוד. כמוהם לומדים השנה את שפת הקוד כל תלמידי כיתות ז' בנס ציונה. המטרה, מסבירה מנהלת אגף החינוך בעירייה, ריבה קליין, היא להפוך את הקוד לשפה נוספת של הילדים. "זה כלי נחוץ במאה שאנחנו חיים בה, ורצינו להיות אלה שנותנים לתלמידים את הניצנים הראשונים בתחום, גם אם הם לא יהפכו למתכנתים", היא אומרת. בסוף השנה לא יחכה לתלמידים מבחן והם יקבלו ציון בהערכה חלופית לפי התקדמותם ואופן עבודתם בשיעורים. הפרמטרים שיקבעו את הציון הם יצירתיות, איכות התוצר, מידת הסקרנות ותהליך הלמידה. הציון יוכלל בתעודות. התוכנה שעומדת במרכז התוכנית, המכונה סקראץ, מתאימה את לימודי התכנות לילדים: במקום כתיבת שורות קוד הם עובדים עם מלבנים צבעוניים שנראים על המסך כמו אבני לגו ומייצגים פקודות שונות, בסביבה נוחה ופשוטה להפעלה. באמצעות הלבנים שולטים התלמידים בדמות מצוירת לבחירתם, וככל שיתקדמו בחומר יוכלו ליצור אנימציות ואף משחקי מחשב בכיכובה. התוכנה פותחה במכון הטכנולוגי של מסצ'וסטס, ומשתמשת בה מערכות חינוך ב-150 מדינות. לא משתמשים בשפת הקוד הזאת בעולם האמיתי, אבל היא משמשת בסיס ללמידה ואחריה התלמידים יוכלו ללמוד כל שפת תכנות שהיא", אומר רמי שקד, לשעבר מפקד בית הספר למקצועות המחשב בצה"ל והיועץ המקצועי של התוכנית בנס ציונה. משרד החינוך אינו מגדיר את לימודי התכנות כשיעור חובה בתוכנית הלימודים. כשהיא נשאלת אם השיעור מתאים בכל זאת לכל התלמידים, עונה מרל ש"אם כולם מסוגלים לעשות ספורט אז כולם מסוגלים ללמוד קוד. יש ילדים שלא מתחברים למתמטיקה, אבל אנחנו עדיין חושבים שהם צריכים ללמוד את זה". (ירדן צור – 13.10.2017 – הארץ)

משרד החינוך יכשיר תלמידים לחץ נפגעים במקרה של רעידת אדמה

משרד החינוך יחייב בשנת הלימודים הנוכחית את תלמידי כיתה י' להשתתף בתוכנית לימודים מעשית לפינוי וחילוץ פצועים ברעידות אדמה קשות. לפי הערכות, מכיוון שחלק גדול מבתי הספר בישראל אינם ממוגנים בפני רעידות אדמה ולא מוגנו למרות אזהרות רבות במשך העשור האחרון – במקרה של רעידת אדמה קטלנית, תלמידי תיכון יאלצו לפנות פצועים מבין חבריהם במקרים

כותרות חינוך

מכללה ירושלים – בית וגן
מנו"ף – מרכז להנהגה וניהול פדגוגי במערכת החינוך

של קריסת בתי הספר. התוכנית "חינוך לחירום" היא יוזמה של פיקוד העורף, ממומנת ע"י רח"ל (רשות חירום לאומית) ומיושמת ע"י משרד החינוך באמצעות חברות קבלן בשנת הלימודים הנוכחית. היא תימשך יומיים רצופים, על חשבון שעות הלימודים בכיתות י' בבתי הספר התיכוניים. היא כוללת לימודים עיוניים ותרגול מעשי שבו יתנסו התלמידים בניסור מתכות ועץ, חילוץ אנשים לכודים ופינוי שלהם, כיבוי אש, התמודדות עם דליפת חומרים מסוכנים ותרגול נוסף על ניהול הזירה. ביולי הוציא מנכ"ל משרד החינוך, שמואל אבואב, חוזר מנכ"ל לגבי תוכנית הלימודים החדשה, ובאחרונה נציגי חברות הקבלן שנבחרו לבצע אותה בבתי הספר יצרו קשר עם מנהלי התיכונים. בחוזר המנכ"ל נכתב כי "רעידת אדמה עלולה להתאפיין בריבוי נפגעים, לכודים ונעדרים. פעמים רבות בעת אירוע מסוג זה נוצר מחסור גדול בכוחות ההצלה, וככל שעובר זמן פוחת הסיכוי להציל אנשים. בבתי הספר מרוכזים תלמידים רבים בשטח צפוף, ובעת רעידת אדמה בשעות הלימודים תלמידים רבים עלולים להילכד מתחת להריסות". התוכנית תבוצע בבתי הספר ע"י כמה חברות קבלן. (ליאור דטל – 11.09.2017 – הארץ)

בניגוד להנחיות משרד החינוך, בתי ספר יצאו לאלפי סיורים בחברות מסחריות

בתי ספר לקחו תלמידים לאלפי סיורים בחברות מסחריות בשנת הלימודים האחרונה, בניגוד להוראות משרד החינוך. לפי נתוני המשרד, בשנת הלימודים תשע"ז נערכו סיורים כאלה בעשרות חברות, ובראשן תנובה, שטראוס-עילית, אוסם וקוקה קולה, שבכל אחת מהן נערכו מאות סיורים. בסיורים השתתפו תלמידים מכיתות א' ועד י"ב ומכל הזרמים במערכת החינוך. זאת, אף שחוזר מנכ"ל משרד החינוך מבהיר שחל איסור מוחלט להשתתף בפעילויות החושפות תלמידים למוצרים או לשיווק ולפרסומות גלויות או סמויות. לפי הנתונים, בשנה האחרונה נערכו כ-600 סיורי תלמידים במרכז המבקרים של חברת קוקה קולה ישראל, לפי פרסומים של החברה בפורומים של מורים, הסיור מגולל את סיפורם של "המשקה והמותג המפורסמים בעולם", יוצר "חויית שייכות מרגשת" ומגלה איך בכל יום ישנם אינספור רגעי אושר בעבור למעלה ממיליארד בני אדם ששותים את המשקה". מבדיקה באתר החברה מתברר שהביקוש לסיורים ממשיך להיות גבוה, ושלא נותרו מועדים פנויים לבואם של התלמידים השנה. מורה בתיכון בצפון, שליוותה סיור במרכז המבקרים של קוקה קולה, סיפרה שהוא היה מרהיב, אבל שא"א היה להחמיץ את המרכיב השיווקי בו. "חצי מהסיור מתרכז במפעל עצמו, והחצי השני בתוכן שיווקי, שהוא נטו שטיפת מוח עם טעימות בסוף", אמרה. "בדרך למפעל דיברתי עם התלמידים על התאגיד וחשבנו ביחד על הסיבות שבגללן מזמינים אותנו. כשיש פדגוגיה ביקורתית אפשר להפוך סיור כזה להזדמנות חינוכית, אבל זה תלוי במורה. את הבן שלי לא הייתי רוצה שייקחו לשם". בחוזר מנכ"ל משרד החינוך שעוסק בשילוב פרסומות במוסדות חינוך נכתב כי "חל איסור מוחלט לבקר במרכז

כותרות חינוך

מכללה ירושלים – בית וגן
מנו"ף – מרכז להנהגה וניהול פדגוגי במערכת החינוך

מבקרים, במפעל ובמקום פעילות של חברה מסחרית שמתקיימת בהם פעילות המשלבת פרסומת מסחרית גלויה או סמויה ופעילות החושפת את המבקרים למוצרים, לתהליכים או לשיווק בכל אמצעי". עם זאת, סיורים מסוג זה מתקיימים במערכת החינוך לכל הפחות בשמונה השנים האחרונות. בדו"ח שפרסם במאי 2012 ביקר מבקר המדינה את התופעה, וציין כי בשנת הלימודים תש"ע (2009-2010) התקיימו 68 סיורי תלמידים במרכזי מבקרים של חברות מסחריות בניגוד להוראות. "ביקור תלמידי בתי הספר בלב ליבה של העשייה השיווקית של חברות מסחריות עשויה לחזק בעיניהם את אמינות המסרים השיווקיים המועברים להם", כתב אז המבקר. "כשפעילויות אלה נושאות מסרים שיווקיים ופרסומיים, הן נעשות בניגוד לדין ולהוראות המשרד. במקרים כאלה התלמידים המשתתפים הם מעין קהל שבוי של פרסומת מסחרית, שכן פעילות של כיתה במסגרת יום הלימודים מחייבת את כלל התלמידים". (ירדן צור – 08.10.2017 – הארץ)

המדינה תממן חינוך לילדים חולים בביתם כבר מגיל שלוש

הכנסת אישרה אתמול סופית תיקון חוק שיחייב את המדינה לממן שירותי חינוך לילדים חולים בביתם החל מגיל שלוש, במקום מגיל חמש כפי שקורה היום. המהלך צפוי לסייע לכ-350 משפחות שילדיהן נעדרים מהמסגרות החינוכיות בשל מחלתם במשך 21 ימים ויותר, ושמימנו עד כה שירותי חינוך בעצמן. התיקון לחוק חינוך חונם לילדים חולים, שיזם ח"כ יוסי יונה מהמחנה הציוני וזכה לתמיכת ח"כים מהקואליציה ומהאופוזיציה, ייכנס לתוקף כבר בשנת הלימודים הקרובה. הוא למעשה משווה בין זכויותיהם של ילדים חולים בגילאי שלוש וארבע לבני גילם, שנכללים כבר היום בחוק לימודי חובה. עלות המהלך מוערכת בכשישה מיליון שקלים בשנה, שימומנו מתקציב משרדי החינוך והאוצר. ילדים חולים שיקבלו את השירות ממשרד החינוך יזכו לכשש שעות הוראה שבועיות. גננת שתגיע לביתם תעבוד לפי תוכנית הוראה שיכתוב הגן בו היו אמורים להשתלב הילדים אילולא חלו. במשרד החינוך הסבירו שהגנות שמשותפות בתוכנית עוברות השתלמויות בנושא לימוד ילדים חולים, ומתאימות את אופן ההוראה לצרכיהם האישיים. (ירדן צור – 12.07.2017 – הארץ)

הערת המערכת: הקטעים המתפרסמים בעלון "כותרות חינוך" הם ביטוי חלקי מהנאמר במקור ואינו מתעד את כל המאמר. לכן, מומלץ למעוניינים לעיין במקור.
כמו כן, אם אינך מעוניין להמשיך לקבל חומר זה, שלח אלינו בקשת ביטול באימייל חוזר.